

WEWNĄTRZSZKONY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Zespół Szkół w Burzeninie

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez przedszkole i szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, odbiorców realizowanych zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. WSDZ jest włączony do Statutu szkoły. Adresatami są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość. Wdrażane działania doradcze dotyczą uczniów, nauczycieli oraz rodziców uczniów.

Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni lat życia,
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,
- na wybór zawodu wpływają główne cechy osobowości jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna,
- działania w ramach WSDZ są corocznie planowane i realizowane zgodnie z programem realizacji doradztwa zawodowego zatwierdzanego do 30 września każdego roku.
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Cele WSDZ

Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Jest zobowiązaniem całej społeczności szkolnej do systematycznych oddziaływań wychowawczo-doradczych.

Cele szczegółowe

Uczniowie:

- rozwijają umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne)
- rozwijają swoje umiejętności i zainteresowania
- znają swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia)
- posiadają informacje o zawodach, ofercie edukacyjnej i rynku pracy,
- znają techniki radzenia sobie ze stresem

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- umożliwiają rozwój talentów, zainteresowań, zdolności, predyspozycji uczniów,
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, kierują do specjalistów,
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji,
- włączają partnerów w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają mocne i słabe strony swojego dziecka
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „pierwszych doradców”,
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji,
- wiedzą, gdzie uzyskać pomoc dla swoich dzieci,

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 967) – dotyczy zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego oraz tygodniowy wymiar godzin zajęć.

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1457)
- W ustawie **Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.**, tekst jednolity z dnia 18 maja 2021:
- W Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

Funkcjonowanie WSDZ

Za realizację WSDZ odpowiada dyrektor, doradca zawodowy, pedagog, bibliotekarz, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy i inne osoby wspomagające działania doradcze. Wspólnie planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie z harmonogramem działań WSDZ:

- klasy I-III – prowadzenie orientacji zawodowej podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych w zakresie kształcenia ogólnego,
- klasy IV-VIII - Prowadzenie preorientacji zawodowej przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych w zakresie kształcenia ogólnego
- klasa VII – co najmniej 10 godzin zajęć doradztwa zawodowego
- klasa VIII - co najmniej 10 godzin zajęć doradztwa zawodowego
- klasa VII i VIII – realizacja zagadnień doradztwa zawodowego podczas lekcji wychowawczych - minimum 3 godziny

Formy realizacji działań adresowane do uczniów:

- badanie zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety).
- zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem.
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach, zasadach rekrutacji.

- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.
- organizowanie wycieczek związanych z działaniami doradztwa zawodowego, udział uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, prezentacjach szkół itp.,
- diagnozowanie predyspozycji uczniów (zainteresowania, mocne słabe strony)
- zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania
- rozmowy indywidualne z uczniami na temat wyboru dalszej ścieżki kształcenia
- udział uczniów w konkursach przedmiotowych
- współpraca z podmiotami wspierającymi realizację działań z zakresu doradztwa zawodowego

Formy realizacji działań adresowane do nauczycieli

- indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym według potrzeb
- pomoc w opracowywaniu scenariuszy zajęć realizowanych podczas godzin wychowawczych

Formy realizacji działań adresowane do rodziców

- rozmowy indywidualne rodzicami na temat wyboru dalszej ścieżki kształcenia
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach, zasadach rekrutacji
- poradnictwo grupowe, pogadanki dla rodziców
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.

Metody stosowane w poradnictwie grupowym

- Aktywizujące problemowe - burza mózgów, dyskusja; metoda dramy; gry dydaktyczne; metody heurystyczne
- Metody testowe (kwestionariusze, testy preferencji zawodowych, zainteresowań itp.).
- Metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
- Treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.

Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ:

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów,

- pomoc rodzicom i opiekunom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci,
- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe,
- zrozumienie mechanizmów rynku pracy,
- świadome planowanie swoich działań
- świadomość ponoszenia konsekwencji złych decyzji
- zrozumienie roli kształcenia ustawicznego
- wspieranie motywacji wewnętrznej

Efekty realizacji doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII:

W zakresie wiedzy uczeń:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

Treści programowe:

Klasa	Treści programowe	
Klasy I-III	Poznanie siebie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; - prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; - podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; - podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; - podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
	Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odgrywa różne role zawodowe w zabawie; - podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; - opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach; - omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; - opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; - posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; - wskazuje treści, których lubi się uczyć; - wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; - planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; - próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.
Klasy IV-VI	Poznanie siebie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; - wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; - podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; - prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec

		innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.
	Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; - opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; - podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; - posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; - wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; - wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć; - samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych; - planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; - próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.
Kl VII - VIII	Poznanie siebie	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych; 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej; 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji; 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.
	Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania; - porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami

		<p>ryнку pracy i oczekiwaniami pracodawców;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy; - uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka; - analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy; - wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową; - dokonuje autoprezentacji; - charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzyści stając z dostępnych źródeł informacji; - analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów; - charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej; - określa znaczenie uczenia się przez całe życie.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; - określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby; - identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy; - planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest stałym elementem wdrażania działań doradczych w szkole, służy temu, aby propozycje zajęć były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. Na podstawie kwestionariusza „Realizacja doradztwa zawodowego” wypełnianego na bieżąco przez wychowawców i nauczycieli (zał. Nr 1) oraz na podstawie wywiadu z uczniami klas I-III i badania potrzeb wśród uczniów klas IV-VIII doradca zawodowy i nauczyciele wychowawcy sporządzają sprawozdanie i przedstawiają Dyrektorowi i Radzie Pedagogicznej na koniec roku szkolnego.

Załącznik nr 1

REALIZACJA DORADZTWA ZAWODOWEGO

Rok szkolny.....

1. Klasa
2. Nazwisko i imię nauczyciela.....
3. Przedmiot

Lp.	DATA	TEMAT LEKCJI / REALIZOWANE DZIAŁANIA

.....

Podpis nauczyciela/wychowawcy